

DOF - Dansk Ornitologisk Forening

Hold udkig efter farveringmærkede Dværgterner!

I perioden 2017-2019 har Ulf M. Berthelsen farveringmærket 264 adulte og 41 unger af dværgterne på danske ynglepladser (det svarer til ca. 25 % af den danske ynglebestand). Projektet gennemføres under Institut for Bioscience ved Aarhus Universitet v. Thomas Bregnballe.

Farveringmærkningen betyder, at fuglene kan aflæses på relativt stor afstand på ynglepladserne, eller på rastepladserne før eller efter ynglesæsonen. Resultaterne har allerede givet spændende resultater, hvilket man kan læse mere om i denne artikel. Imidlertid er det samtidig en opfordring til DOFs medlemmer og andre birdere om at være opmærksomme på dværgterner og forsøge at aflæse ringene, hvis de er ringmærkede. Det vil være til meget stor hjælp, og man vil kunne bidrage med værdifulde data til projektet og til mere viden om dværgterne i Danmark.

Projekt Dværgterne i Danmark, der udføres under Institut for Bioscience ved Aarhus Universitet, har igennem en årrække ringmærket både voksne ynglefugle og unger. Det er sket for at samle viden, der kan medvirke til, at vi i Danmark får en effektiv og vellykket forvaltning af arten. I tillæg til den sædvanlige metalring fra Zoologisk Museum har projektet fra og med 2017 også anvendt grønne farveringe med en individuel 3-cifret kombination af bogstaver og tal (alle startende med Y eller Z). I perioden 2017-2019 er der blevet farveringmærket i alt 264 voksne ynglefugle (svarende til ca. 25 % af den samlede danske ynglebestand) og 41 større unger i de tre geografiske regioner Sjælland, Jyllands vestkyst og Vadehavet. Dermed kan fuglene nu

aflæses ved reden ved hjælp af foto- og/eller videoudstyr og i felten på afstande op til ca. 80 m, uden at det er nødvendigt at fange dem igen og igen. I kraft af farveringmærkningen er det således lykkedes at opnå et meget markant forøget antal aflæsninger samtidigt med en markant reduceret forstyrrelse af fuglene. Alene i løbet af ynglesæson 2019 lykkedes det at identificere 128 forskellige (farve-) ringmærkede dværgterner herhjemme.

Dværgterne ruger upåvirket af videokamera opstillet for at aflæse ringen. Søren Jessens Sand, Fanø den 6. Juli 2019. Foto Ulf M. Berthelsen

Projektets hovedformål er først og fremmest relateret til indsamling af data i yngleperioden til belysning af:

- De voksne ynglefugles flytninger inden for og udvekslinger imellem de forskellige geografiske delbestande samt ungerens spredning.
- Beregning af såvel ungerens som de voksne fugles overlevelse.
- De enkelte individers reaktion på forskellige beskyttelsesmæssige tiltag.

Dværgterne (farveringmærket grøn Y75) med 3 dage gammel unge. Grønningen, Fanø den 2. juli 2017. Foto: Ulf M. Berthelsen

Første resultater af farveringmærkningsprogrammet er blevet præsenteret på en række kystfugle- og ringmærkningsseminarer i Tyskland samt ved et årsmøde for ringmærkere i Danmark.

Fra og med 2019 har de to tyske ringmærkningscentraler Vogelwarte Helgoland og Vogelwarte Hiddensee, den hollandske Vogeltrekstation Arnhem og South African Bird Ringing Unit (SAFRING) - sidstnævnte i forbindelse med fangst af terner i Senegal - tilsluttet sig det danske farveringmærkningsprojekt. Det betyder, at dværgterner i både Danmark, Tyskland, Holland og Senegal nu bliver ringmærket med en metalring fra respektive ringmærkningscentral og en grøn farvering tilhørende det danske projekt. Udlevering af ringe og besvarelse af aflæsninger/genfund for det samlede projekt administreres af Danmark, ligesom det danske projekt også deltager aktivt i feltarbejdet i Tyskland.

Farveringmærkningen bidrager ikke kun med meget betydningsfulde data til projektets ovennævnte hovedformål, men leverer også vigtige data til belysning af en række øvrige forhold. Her blot et par eksempler:

- Medio august 2018 kunne der i en stor flok rastende dværgterner på Fanø strand i Vadehavet identificeres 25 forskellige farveringmærkede individer. 18 af disse var lokale ynglefugle, men der var også ynglefugle fra Sjælland (3), Rømø (2), Jyllands vestkyst (1) og Limfjorden (1) iblandt. Derved kunne det for første gang dokumenteres, at ynglefugle fra kolonier i hele Danmark opholder sig i den nordlige del af Vadehavet, inden de påbegynder trækket mod Vestafrika.

Dværgterne hun (farveringmærket grøn Y58) kurtiseres af ringmærket han. Lejodden, Vestsjælland den 9. maj 2018. Foto: Ulf M. Berthelsen

- Umiddelbart efter, at et stormhøjvande 8. juni 2019 havde oversvømmet mange kolonier i Vadehavet, blev der i en flok på 48 adulte dværgterner, som havde mistet deres æg og unger og nu "trykkede" sig for stormen på Fanøs sydspids, identificeret 26 farveringmærkede fugle. Få dage senere aflæstes så 35 fugle, som var travlt beskæftiget med at kurtisere langs stranden af Juvre Sand på Rømø. Hovedparten af disse fugle var i de forudgående år blevet ringmærket som ynglefugle i kolonier på og omkring Fanø. Nogle af fuglene vendte efter nogle dages forløb tilbage til Fanø igen, men mange blev også på Rømø og havde her held med at opfostre unger fra omlagte kuld. Uden farveringmærkning var denne dynamik ikke blevet erkendt, og de mange fugle var derfor sandsynligvis blevet talt dobbelt i forbindelse med ynglefugleregistreringerne.

- I Danmark blev de første dværgterner ringmærket allerede i 1911, men først efter introduktionen af farveringe er det lykkedes at opnå genfund fra artens vinterkvarter i Vestafrika: Guinea-Bissau (1), Senegal (1) og Mauritanien (2).

Dværgterne (farveringmærket grøn Y06) håndholdt efter ringmærkning. Sanddobberne, Vestsjælland den 22. maj 2017. Foto: Ulf M. Berthelsen

Det er ikke kun farveringmærkede dværgterner fra det danske projekt, der kan iagttages ved vore kyster. Også i Polen (hvid), Storbritannien (gul eller blå) og Irland (grøn, første bogstav I eller A) bliver dværgterner nu farveringmærket i større antal.

Aflæsninger af farveringmærkede dværgterner har meget stor betydning for Projekt Dværgterne i Danmark og dermed for en vellykket forvaltning af denne sårbare ynglefugl. DOFs medlemmer opfordres derfor til at holde ekstra udvig efter farveringmærkede dværgterner. Det skal naturligvis understreges, at enhver aktivitet i denne forbindelse skal gennemføres så hensynsfuldt og med så få forstyrrelser af fuglene som overhovedet muligt.

Hvis muligt, vil det ofte være praktisk at fotografere den farveringmærkede fugl på afstand og derefter aflæse farveringens kombination på et forstørret billede. Er du i tvivl om, hvilken kode der er angivet på ringen, bedes du indsende hele billedet, således at vi selv kan undersøge det.

Dværgterne (farveringmærket grøn Y12) vagtsom nær små unger. Lejodden, Vestsjælland den 14. juni 2019. Foto: Ulf M. Berthelsen

Enhver aflæsning tæller - som vigtig brik i det store puslespil! Aflæsninger og fotos af farveringmærkede dværgterner bedes sendt til u.berthelsen@albifrons.dk.

Ulf M. Berthelsen & Thomas Bregnballe

Projekt Dværgterne i Danmark

Aarhus Universitet, Institut for Bioscience, Kalø

Grenåvej 14, 8410 Rønde

 Dato:
26. 03. 2020

 Skrevet af:
[Ulf M. Berthelsen og Thomas Bregnballe](#)

 Fotos af:
[Ulf M. Berthelsen](#)

 Emner:
VIDENSKAB

 Tags:

